Vacances i separacions amb fills

Arriben les vacances d'estiu, dates especialment assenyalades per estar en família i en les quals els adults ens bolquem en compartir amb els més petits de la casa moments especials. Aquesta convivència continuada, però, és tot sovint terreny abonat per a que aflorin conflictes no resolts, els progenitors es trobin de cara amb la realitat de la seva situació com a parella i decideixin separar-se.

En aquest cas, l'atenció, la protecció i l'acompanyament són drets dels infants que han de prevaldre per sobre de qualsevol altra consideració. Explicava ara fa uns anys en una entrevista que em van fer amb motiu del Dia Internacional dels Drets dels Infants, que en aquesta matèria ens havíem de fixar, no només en tot el que ens quedava per fer, que és molt, sinó també en tots els avenços aconseguits en els darrers trenta anys, tenint com a punt de referència i -pràcticament de partida- la Declaració dels Drets de l'Infant de 1989.

Efectivament, al llarg d'aquests anys hem anat incorporant a la vida quotidiana dels nostres nens i nenes molts elements que ara ens semblen molt normals; però que, aleshores, eren reptes que ni tan sols formaven part de la cultura de la gent en països civilitzats.

Em refereixo principalment a la protecció i promoció de la seva educació i de la seva salut física, psíquica i emocional, en un context en què el respecte cap a la seva persona ha esdevingut un aspecte troncal, i que anys enrere es relativitzava. En aquest sentit, un factor decisiu ha estat que els pares i mares actuals, de nens i joves en edat escolar o universitària, som gent, en general, preparada, que ja hem assimilat i implementat els valors que van sorgir d'aquella declaració i comptem amb un nivell d'informació molt per sobre de la que disposava la generació anterior.

A més, actualment, també ens estem acostant - no sense dificultats i excepcions - a una progressiva difuminació dels rols patern i matern en el sentit que cada vegada més, les dues figures assumeixen indistintament tota classe de funcions en l'àmbit familiar, superant aquell esquema de dona abnegada ocupant-se dia i nit de la casa i de la criança dels fills i filles, i home realitzant llargues jornades de treball per sustentar econòmicament la família.

Depèn on vagis i a qui preguntis, trobaràs persones que et diran que encara estem molt lluny de superar aquest model, i trobaràs a d'altres que et diran que hem avançat molt en aquest sentit. Certament no es pot generalitzar en excés.

La sorpresa que estic experimentant últimament en el meu entorn més immediat, és que hi ha persones i parelles, especialment de perfil sociocultural mitjà-alt, que van optar en el seu moment per crear una família i alhora desenvolupar-se professionalment, que comencen a veure avantatges en que cadascú tingui una funció que complementi la de l'altre, perquè d'aquesta manera l'especialització de cada un millora el conjunt.

A ells els responc, però, que això que es veu tan clar en l'àmbit empresarial, falla en l'àmbit familiar, perquè si bé en el primer quan un membre de l'equip se'n va, se substitueix per un altre mitjançant un procés de selecció, en el segon, la figura de el pare i/o la mare són insubstituïbles i per tant cal garantir que els progenitors, quan se separen, tot i que ja no treballin en equip (o es coordinin menys que abans), sàpiguen i puguin cobrir individualment les necessitats dels seus fills i filles en tots els sentits.

Si explico tot això és perquè el model en el qual estem i sobre el qual continuem evolucionant, consistent normalment en què els dos progenitors treballen (i molt) i els dos crien als seus infants (ni que sigui de

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opiescola/155346.html

Copyright 2024 Cugat.cat

qualsevol manera i gestionant el temps de l'infant amb un full de càlcul), tendeix més a ser un model de gestió de les criatures que d'acompanyament dels mateixos.

Actualment, els pares i mares disposen de poc temps i han de ser més eficients, gestionant amb solvència els temes escolars, les extraescolars, el temps d'oci i fins i tot els moments especials, mentre que dècades enrere potser tendíem a tenir un progenitor que sustentava econòmicament a la família i com a molt s'ocupava dels temps d'oci els caps de setmana, mentre que l'altre vetllava per una casa en ordre i pels fills i filles en tots els aspectes, acompanyant-los en el seu dia a dia.

No es pot negar que qui opti per aquesta darrera manera d'organització familiar sempre podrà al·legar que aporta molt més equilibri i assossec per al nen o nena, amb un progenitor sempre pendent del que fa i de cada pas que faci, però per contra suposa, entre d'altres aspectes, que si la parella se separa, hi haurà un progenitor independent econòmicament, però sense l'hàbit d'atendre els seus fills, i un altre, amb unes capacitats més que desenvolupades per a la criança dels mateixos, però sense autonomia econòmica i amb les possibilitats de situar-se en l'àmbit laboral i/o professional molt minvades.

En conseqüència, aquella organització podria ser un bon model en un context en què culturalment es tenia molt assumit que el matrimoni era per sempre, però no si normalitzem que pot acabar-se en qualsevol moment.

Prova d'això és que durant els 25-30 anys posteriors a la legalització de la separació i el divorci el 1981, els processos de separació i divorci van culminar en la majoria dels casos amb els fills i filles vivint amb la mare perquè era l'única que sabia atendre'ls, amb un règim de visites a favor del pare qui es limitava a intentar passar-s'ho el millor possible en el poc temps que els tenia i cridant amb urgència a la mare al més mínim contratemps, amb la mare apurada perquè havia de reincorporar-se o millorar la seva situació laboral i més tenir cura exclusivament dels infants, sense cap marge per al seu desenvolupament personal, i amb el pare que amb els seus ingressos d'abans mantenia a tota la família, ara no li arribava ni per al seu propi lloguer.

Van ser, les d'aquests anys, separacions molt traumàtiques, en què la vida de totes les persones que integraven aquella família quedava summament desajustada, amb una incidència molt directa i perjudicial en el posterior desenvolupament de les criatures, que freqüentment passaven de viure en un entorn estable (en termes estàndards) a alternar convivència amb un i altre progenitor, totalment superats per les circumstàncies i només centrats en tirar endavant en el més elemental.

Per això, encara avui, tenim molt interioritzat que la separació va causar, per si sola, un gran trauma en els nostres fills i filles, i no em canso de repetir que ja no és així, que el que avui pot causar el trauma no és la separació en si, sinó que no se'ls preservi del conflicte entre els progenitors de manera sostinguda en el temps.

Per contra, a dia d'avui es tendeix a reconèixer, sense pretendre-ho, que les relacions de parella, amb o sense matrimoni, són etapes que, com tot a la vida, són finites, i que aquest final no té perquè coincidir amb la mort d'un dels membres de la parella (pòsit cultural provinent de la religió), i garanteix, en general, que els progenitors que se separen són persones preparades per assumir per si mateixes (i sense perjudici de la col·laboració que eventualment puguin rebre de l'altre) la criança de les seves filles i fills, tant des del punt de vista personal com econòmic, fet que suposa que l'impacte de la separació en els infants es vegi minimitzat de forma molt considerable. Avui, en el millor dels casos, el fill o filla de pares separats visitarà un psicòleg si el veuen trist o vagament deprimit, disposarà de dos habitatges perfectament condicionats, de la mateixa roba en un costat o un altre, de progenitors que els sabran cuinar i sabran ajudar-los en les seves tasques escolars, que aniran a totes les reunions de l'escola i a esdeveniments en què participen, els portaran al metge indistintament

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opiescola/155346.html

Copyright 2024 Cugat.cat

i probablement tindran vacances més variades que si els seus pares continuessin junts.

En l'actualitat, a més de progenitors independents econòmica i intel·lectualment, hi ha mediadors, advocats i jutges especialitzats (encara que menys dels necessaris), terapeutes especialistes, avis implicats i, sobretot, una progressiva normalització i assimilació que l'únic model de família no és el compost per un pare (home) i una mare (dona) junts.

A tall de conclusió, he de manifestar que, tot i que m'he referit a maneres d'organitzar la família i a una generalització que no pretén excusar els múltiples matisos que presentaria aquest debat, no sabria distingir entre el que és millor o pitjor, senyal inequívoc que cada família adoptarà el que senti que és més adequat o el que les seves circumstàncies aconsellin, doncs jo mateix he transcorregut per diferents etapes en què, si és possible, hagués optat per un o altre model segons el moment.

El que sí em sembla clar és que un model en què tots dos progenitors tenen la capacitat d'assumir totes les competències en relació als seus fills i filles (gènesi de la custòdia compartida), sense cap relació de dependència personal i econòmica de l'altre progenitor (el que no vol dir que no aspirin a coordinar-se), suposa un dels grans avantatges si els progenitors se separen i una garantia d'estabilitat per als nens i nenes que, un cop superat el dol per un circumstància que no desitjaven, podran seguir amb la seva vida, desenvolupant-la en la seva integritat.

Aquest és sens dubte un dels grans èxits en benefici dels nostres nenes i nens, consolidats en els últims deu anys i que acredita que la nostra tendència és orientar sempre a col·locar-los en un pla preeminent en la nostra societat, protegint pràcticament de qualsevol circumstància que no els correspongui afrontar per si mateixos.

ALBERT FONTANET és advocat de família i formador de l'entitat santcugatenca Edbuilding.org

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opiescola/155346.html

Copyright 2024 Cugat.cat